

Dichters moeten altijd dichten

Nadia Doove en Larissa Verhoeff
Foto's: Special Arts

"Hallo collega," zeg ik. Ik schud de hand van Nadia Doove, de Special Arts dichter van Nederland. Ik vind het een eer. Ze schudt ook mijn hand, kijkt me een seconde diep in mijn ogen en wendt dan snel weer haar blik af.

Ze heeft me gepeild. Ik voel me gecheckt, maar weet nog niet of ik ben goedgekeurd. "Dat zei ze net zelf ook," hoor ik een stem van achteren zeggen. Rienk, regisseur bij MoMo Theaterwerkplaats, een hechte gemeenschap waar theaterproducties gemaakt worden door mensen met een hulp- of zorgvraag, komt erbij. "Het is ook zo. We zijn alle twee dichters, dus collega's. En dat is lekker duidelijk en makkelijk," zeg ik. "Dat betekent dat we elkaar niet hoeven uit te leggen hoeveel we van woorden houden." Weer krijg ik een korte blik.

"Kom maar mee," zegt ze zacht en daar gaan we. De stadsdichter van Ede wordt door de Special Arts dichter van Nederland die in Ede woont, op sleeptouw genomen. Nadia geeft me met enige trots een uitgebreide rondleiding over de hele MoMo Theaterwerkplaats. Fijn, want het is de eerste keer dat ik hier ben. Ik zeg hoi tegen een heleboel andere deelnemers die me ook even komen begroeten. Je hoeft hier duidelijk niet lang alleen te zijn, maar daar kom ik niet voor. Ik ben hier voor haar.

We komen langs een grote fotowand en daar hangt ook haar gedicht *Als ik een vulkaan was*, op een groot, roze canvasdoek. Ik herken het en we stoppen even. Dit gedicht heeft me geraakt door de sterke beelden die het bij me oproept. Ik zie iemand op zijn rug liggen, ik zie blaadjes dwar-

relen. Ik zie de mogelijkheden en de onmogelijkheden van het leven, want ik ben geen blaadje en ik ben geen vulkaan, maar stel...

"Ik vind het heel mooi," zeg ik. Er verschijnt een vage glimlach bij Nadia. "Dat vind ik ook," zegt ze en kijkt me nu iets langer aan. Wat een prachtige diepe, donkere ogen in een mooi gezicht met kort donker haar. Ik

vind haar leuk, een beetje mysterieus, maar leuk en heb geen idee of dat wederzijds is. Ze neemt me verder mee op haar tour. Ik mag de theaterzaal bekijken waar op dat moment wordt gerepeteerd, maar daar dralen we niet te lang. We lopen langs de plek waar ze decorstukken maken en buiten zitten een paar deelnemers gezellig textiel te bedrukken voor een volgen-

SAMEN

samen is een groot woord
veel te groot voor een mens alleen
een mens met muren
is doodeng, niemand is van steen

samen is geven en nemen
zaaien en oogsten en zorgen voor
kromme tenen, soms even slikken
en dan weer vrolijk door

samen is vol liefde
niemand kan alles altijd dragen
vele handen maken blij
en minder moe

dat is het ware waarom van samen
zo wordt het geboren
uit jij mens, uit wij mens
uit: je doet ertoe

Larissa Verhoeff
Stadsdichter Ede

de voorstelling. Het is hier leuk. Alles ademt hier fijn en vrij, zelfs de planten in de kas doen extra hun best omdat ze het naar hun zin hebben. Lang blijven we nergens hangen. Dat kan ook niet, want er moet geïnterviewd worden. Ze neemt me mee naar een rustige plek: het openluchttheatertje helemaal achter op het terrein in de schaduw van een grote boom. Hier gaan we zitten. Hier kunnen we ongestoord praten. Hier zal het interview plaatsvinden, heeft ze besloten.

“Vertel, wie ben je,” vraag ik als ik mijn aantekeningenboek openklap en mijn vulpen in de aanslag hou. Ze kijkt me aan met een blik van: ‘dat weet je toch allang.’ “Even voor de administratie”, knipoog ik. Ze knikt dat ze het begrijpt. Als je beroemder wordt moet je af en toe dingen herhalen, dat is logisch. “Ik ben Nadia Doove, 25 jaar, ik woon in Ede, ik ben single en ik dicht.” Ik schrijf het op. “Dicht je al lang?” “Ja, al heel lang.” Om haar woorden kracht bij te zetten pakt ze een groot boek uit haar rugzak. Het is een prachtig dik leren schrijfboek met sloten. Het boek is al tamelijk volgeschreven. Zij schrijft dus niet een beetje en niet af en toe. Nadia schrijft veel. Heel veel. “Hoe kom je aan al je inspiratie?” Ze plaatst haar hand onder haar hoofd, knijpt haar ogen samen en denkt na. “Meestal van mensen”, zegt ze, “van mensen waar ik mee praat of die ik tegenkom.”

Juryleden Martin Rombouts en Najiba Abdellaoui met Special Arts dichter Nadia Doove (midden) • Foto: Claudia Kamergorodski

Ik herken dat. Heel veel inspiratie komt van hoe wij mensen met elkaar omgaan, de indrukken die we achterlaten op elkaar, mooie en soms minder mooie.

“Mensen zeggen vaak gekke of bijzondere dingen en die vallen me op. Ik luister goed. Heel veel mensen vertellen me daarom ook hun geheimen. Ik vertel ze nooit door. Ik haal ze in mijn hoofd door de papierversnipperaar, zodat ik er niet meer mee rond hoef te lopen, want sommige geheimen zijn echt te zwaar om te dragen.” Ik heb ineens kippenvel. Dit is zó poëtisch. Ze denkt gewoon poëtisch. Een papierversnipperaar in je hoofd, briljant. “Jouw gedachten zijn al gedichten,” zeg ik.
“Ja, dat denk ik ook.”

“Dan kun je niet anders. Je moet je wel een dichter zijn.” Het is volkomen logisch dat Nadia dicht. In haar gedachten kiest ze woorden die tot de verbeelding spreken en dat kun je alleen maar met een groot talent. Wat fijn om bij haar te zijn, bij een verwante geest.

“Wat is je mooiste gedicht?” vraag ik. “Dat is een moeilijk gedicht.” Ik mag het lezen. Het is een kort gedicht over iemand missen. Ze somt van alles op wat je aan iemand kunt missen en eindigt met dat wat ze het meeste mist: iemands naam, Jona. “Wie is Jona?” “Mijn vriend, maar hij is er niet meer. Hij was Jona. Hij is overleden en nu kan ik zijn naam niet meer roepen of zeggen of fluisteren. Ja, dat kan wel, maar ik krijg geen antwoord meer.”

We vallen even stil. De dood is ook echt heel moeilijk. Zeker voor dichters.

“Helpt het dan om erover te schrijven?” Ze knikt. Weer zijn we stil.

Ik ga verzitten. Ze ziet dat ik met mijn gezicht trek. “Ik heb kapotte knieën,” zeg ik.

“Ik heb een helft die het niet goed doet”, en ze wijst op de brace bij haar been. Ik zie het nu pas. Ik ben zo in haar geest opgegaan, dat ik weinig heb gelet op haar lijf. “Ik heb een hersenbloeding gehad bij mijn geboorte en ben halfzijdig verlamd, maar mijn talenknobbel is onaangetast.” Ze zegt het en ik zie de lol in haar ogen. “Je humorknobbel ook”, zeg ik.
We liggen in een deuk. Ik kijk in vrolijke open poelen vol diepgang, compassie en lol.

Ontwerp: Maren Bruin

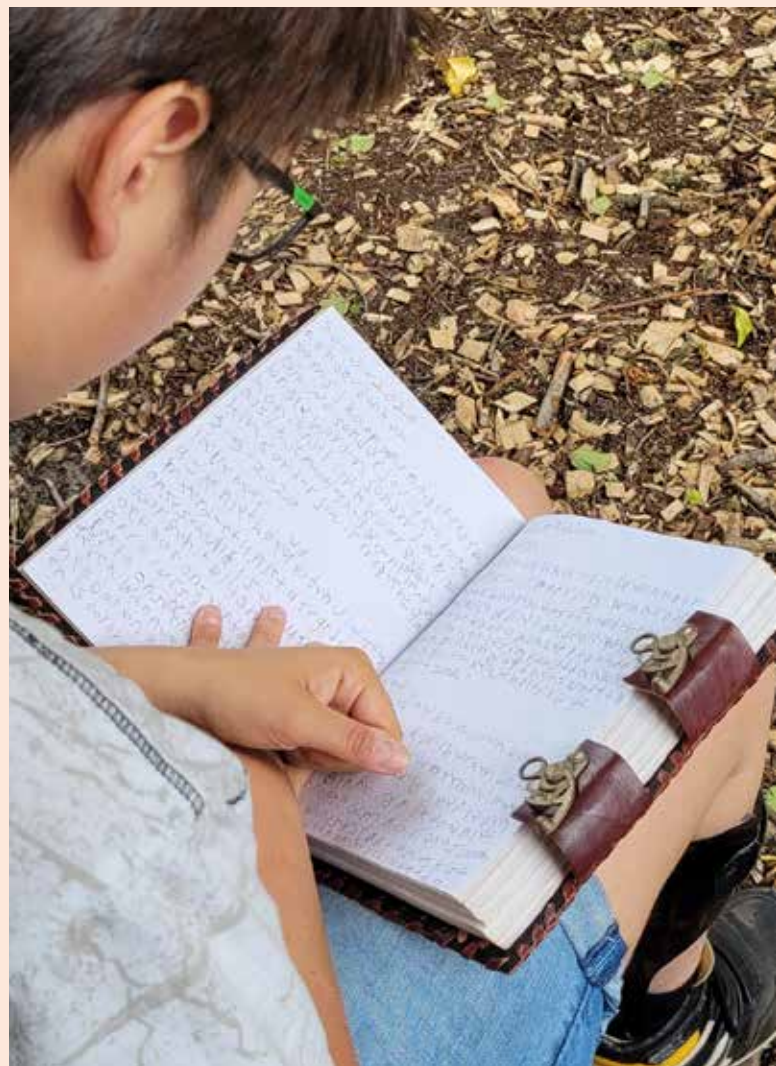

Foto: Special Arts

“Ik wil later een kinderboeken-schrijver worden en naar het boekenbal”, zegt ze als we uitgelachen zijn. “Oh, wat leuk, en ga je dan ook tekenen?” “Nee, dat kan ik niet, ik kan alleen maar schrijven, maar ik heb een vriend, die heet Rohan van der Horst en die werkt op De Rotonde van 's Heerenloo en die maakt dan de tekeningen, want die tekent alles precies zoals het is.”

Ze heeft een duidelijk plan voor de toekomst.

“Verdien je nou veel met dichten?” vraagt ze. “Wel iets meer dan vroeger, want toen trad ik voor consumptiebonnen op.” Dat vindt ze heel grappig. Woorden ruilen voor frisdrank is een optie die haar wel bevalt. “Dus je verkoopt geen miljoenen boeken?” “Nee, maar dat vind ik ook niet erg. Ik vind het al fijn als een paar mensen

het mooi vinden wat ik maak. Als ik een paar mensen kan raken met mijn woorden.” Daar is geen woord van gelogen. Niets weerhoudt me om mijn kunst te maken, maar ik heb wel enige realiteitszin opgedaan. Tegenover me zit Nadia vol grote dromen over alles wat zou kunnen. Dat doet me goed. Want waarom niet. Durf te dromen en alles wordt leuker. Ik besluit om dat mee te nemen. Ik besluit ook om meer Nadia toe te laten in mijn leven.

“Zou je het leuk vinden om een keer met me op te treden op een heel leuk, klein podium in Ede? Jij bent Special Arts dichter van Nederland en je komt uit Ede en ik ben de stadsdichter van Ede. Volgens mij zijn we een goed team.” Haar ogen glimmen. Optreden lijkt haar wel wat. “Is dat niet eng, praten voor veel mensen?”

vraagt ze. “Maar we zijn samen, dus dat is minder eng.”

Ze knikt. “Ja. En ik heb het al een keer gedaan toen ik de prijs kreeg.” “Precies. En niet vergeten: we krijgen elk drie consumptiebonnen en reken maar dat die drankjes lekker smaken!”

Met een grote glimlach poseren we daarna samen nog voor de foto. Dan keert de rust terug en gaan we alle twee naar onze eigen plek, waar stilte en papier geduldig op ons wachten en waar onze gedachten weer veranderen in gedichten.

Larissa Verhoeff,
Stadsdichter Ede

Nadia laat MoMo Theaterwerkplaats zien